

Invazīvās augu sugas pārvaldības pasākumu veikšana, lai novērstu tās tālāku izplatību, ir ikviena zemes īpašnieka pienākums!

*** Latvāņu izplatības ierobežošanas četras metodes:**

- 1. Mehāniskā ierobežošana:** ziedu čemuru nogriešana, centrālo rozešu izduršana, noklāšana ar melno plēvi vai mulču, nopļaušana ar tehniku, optimāla augsnes apstrāde.
- 2. Ķīmiskā ierobežošana:** izmanto Latvijas Republikas augu aizsardzības līdzekļu (AAL) reģistrā iekļautos AAL, kurus atļauts lietot latvāņu ierobežošanai.
- 3. Bioloģiskā ierobežošana:** izmanto bioloģisko organismu savstarpējo biotisko mijiedarbību - noganīšanu.
- 4. Kombinētā ierobežošana:** dažādu mehānisko, ķīmisko un bioloģisko metožu un paņēmienu kombinācijas, arī nosēšana ar zaļmēslojuma augiem un citiem kultūraugiem.

*** Pirms latvāņu ierobežošanas pasākumu veikšanas ieteicams izvērtēt situāciju un izvēlēties latvāņu ierobežošanas metodi atbilstoši latvāņu:**

- 1) atrašanās vietai: kopta vai nekopta lauksaimniecībā izmantojamā zeme, meži, mežmalas, ceļmalas, ūdensobjektu krasti vai citur;
- 2) invāzijas pakāpei: piem., vienlaidus audze, latvāņu daudz, bet ir arī citas augu sugas, reti augoši latvāņi;
- 3) attīstības fāzei: atsākoties veģetācijas sezonai, latvāņi 20-40 cm augsti vai latvāņi zied u.c.; un tikai tad, ievērojot darba drošību, veikt latvāņu ierobežošanu.

*** Vispirms ieteicams izmantot piemērotas un efektīvas bioloģiskās, mehāniskās vai agrotehniskās invazīvās augu sugas ierobežošanas metodes. Ķīmiskos AAL ieteicams lietot tikai tādā gadījumā, ja, izmantojot iepriekš minētās metodes, vēlamo rezultātu nav iespējams iegūt.**

*** Ieteikumi:**

- 1. Viena no visefektīvākajām latvāņu ierobežošanas metodēm** balstās uz sinerģiju starp mehānisko un ķīmisko metodi. Praktiski tas nozīmē apsmidzināt latvāņus 1 reizi gadā, agri pavasarī, ar selektīvo herbicīdu vai to maisījumu. Pēc, apmēram, 5 mēnešiem šajā teritorijā latvāņu daudzums būs ievērojami samazinājies, savukārt pārējā augu valsts atjaunojusies, kura ar savu bioloģisko daudzveidību jau kalpo kā latvāņu apkarošanas palīgs.
- 2. Ja latvāņi izziedējuši,** visefektīvākais paņēmiens ir mehāniski latvāņiem nogriezt ziedkopas, kad auga centrālajā čemurā izveidojušās sēklas, sānu ziedkopas zied vai tajās jau iespējams izveidojušās sēklas, savākt tās izturīgos maisos un utilizēt vai kompostēt drošās vietās. Pareizā laikā nogriežot latvānim ziedkopu, augs uztver, ka tas savu misiju ir izpildījis (sēklas ir nogatavinātas) un pats dabīgā ceļā aiziet bojā.
3. Efektīvs latvāņu apkarošanas veids vietās, kur tas iespējams, ir arī kultūraugu audzēšana.
4. Savukārt, latvāņu pļaušana ir efektīva, ja latvāņus pļauj regulāri - 1 reizi nedēļā visu veģetācijas periodu (no maija līdz oktobrim).
- 5. Latvāņu izplatības ierobežošanas pasākumi jāplāno arī turpmākos gadus līdz pilnīgai audzes iznīcināšanai!**
6. Lai turpmākos gados sasniegtu vēl labākus rezultātus, nepieļautu kļūdas, pēc pierakstiem (*dokumentējot veikto darbību, pasākumu veikšanas laiku, novērojumus u.c. informāciju*) ieteicams izanalizēt vai konkrētā darbība, kas tika veikta latvāņu ierobežošanas pasākumu laikā, ir devusi vēlamo rezultātu.

- ❁ **Atšķirība starp selektīvo AAL (piem., Nuance 75 WG, Accurate 200 WG) un AAL, kuru sastāvā ir darbīgā viela glifosāts:** veicot smidzināšanu ar traktortehniku, muguras vai rokas smidzinātāju, selektīvais herbicīds nonāk ne tikai uz latvāņu, bet arī uz citu augu virsmas, taču tikai noteikti augi, divdīgļlapji, t.sk. latvāņi, aiziet bojā vai ir apturēti to augšana. Pēc selektīvā herbicīda lietošanas ir palikuši augi, kas turpina augt, tādējādi radot konkurenci latvāņiem. Veicot latvāņu apstrādi topikāli (apstrāde ar aplikatoru), selektīvais herbicīds nonāk praktiski tikai uz latvāņa, nenomācot citu augu augšanu. Latvāņim konkurējošie augi var strauji pārņemt teritoriju, noēnojot latvāņi. Savukārt glifosātus saturošie herbicīdi iznīcina ne tikai latvāņus, bet arī citus augus (gan viendīgļlapjus, gan divdīgļlapjus), tādējādi šajās vietās samazinās bioloģiskā daudzveidība.

Uzmanību! Veicot latvāņu apsmidzināšanu, jāievēro AAL lietošanas ierobežojumi aizsargjoslās, tai skaitā nesmidzināt tuvāk par 10 metriem no ūdensobjektiem! Kā arī jāievēro ierobežojumi, kas norādīti AAL aizsargiepakojuma marķējumā.

Informācija par herbicīdiem, to raksturojumu, iedarbības spektru, lietošanas noteikumiem, devām, u.c. ir norādīta uz AAL iepakojuma marķējuma, kā arī pieejama Valsts augu aizsardzības dienesta tīmekļa vietnē https://registri.vaad.gov.lv/reg/aal_saraksts.aspx.

- ❁ Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 19.marta noteikumiem Nr.147 “Noteikumi par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību” **tiesības:**

- 1) **pirkt 2.klases AAL** licencētā izplatīšanas vietā, ir personai, kura ieguvusi profesionāla AAL lietotāja apliecību darbībām ar 2.reģistrācijas klases AAL vai augu aizsardzības konsultanta apliecību;
- 2) **lietot 2.klases AAL** ir personai, kura ieguvusi AAL lietošanas operatora apliecību, profesionāla AAL lietotāja apliecību darbībām ar 2.reģistrācijas klases AAL vai augu aizsardzības konsultanta apliecību.

Plašāka informācija par apliecību iegūšanu pieejama Valsts augu aizsardzības dienesta tīmekļa vietnē <https://www.vaad.gov.lv/lv/macibas-un-apliecibas>.